

**DENETİM SEKTÖRÜNE AİT
2021 DÖNEMİ VERİLERİ İLE
BAĞIMSIZ DENETİME TABİ
REEL SEKTÖR İŞLETMELERİNE
İLİŞKİN 2020 DÖNEMİ
TEMEL GÖSTERGELERİ**

İçindekiler

1. Özet.....	1
2. Sektörler Hakkında Bilgiler	2
3. Oranlara İlişkin Bilgiler.....	3
4. Yetkilendirme Analizi.....	4
a. Bağımsız Denetim Kuruluşu Analizi (Sayısal Değişim)	4
b. Bağımsız Denetim Kuruluşu Analizi (Yetki Alanları Bakımından).....	4
c. Bağımsız Denetim Kuruluşu Analizi (İllere Göre Dağılım).....	5
d. Bağımsız Denetim Kuruluşu Analizi (Denetim Kadrosu Bakımından).....	5
e. Bağımsız Denetçi Analizi Analizi (Sayısal Değişim).....	6
f. Bağımsız Denetçi Analizi (Yetki Alanları Bakımından).....	6
g. Denetim Üstlenen Denetçi Analizi (Sayısal Değişim).....	7
h. Denetim Üstlenen Denetçi Analizi (Denetim Kadrosu Bakımından).....	7
ı. Yıllar İtibariyle Bağımsız Denetim Sınavına Katılım.....	8
5. Reel Sektör İşletmelerine İlişkin Analizler.....	8
6. Likidite Analizi.....	8
7. Karlılık Analizi.....	11
8. Finansal Yapı Analizi.....	12
9. Seçilmiş Bilanço Büyüklükleri.....	14
10. Aktif Büyüklüğü ve GSYİH.....	15
11. Sonuç.....	17

1. ÖZET

Bu raporda bağımsız denetim kuruluşları, bağımsız denetçiler ve denetimi üstlenen bağımsız denetçiler hakkında analizler ile bağımsız denetime tabi reel sektör işletmelerine ait temel göstergelere yer verilmektedir.

Raporun “Yetkilendirme Analizi” başlıklı kısmında:

- a) Bağımsız denetim kuruluşlarının; sayısına, yetki alanlarına, illere göre dağılımına ve denetim kadrosuna
- b) Bağımsız denetçilerin; sayısına ve yetki alanlarına
- c) Denetimi üstlenen bağımsız denetçilerin; sayısına ve denetim kadrosuna
- d) Bağımsız denetçilik sınavına katılanların sayısına

ilişkin bilgiler aktarılmaktadır.

Bu raporda yapılan analizlerde Kurumumuz Elektronik Finansal Raporlama Sisteminde (EFR) yer alan veriler esas alınmıştır. Söz konusu sistem, bağımsız denetime tabi olan şirketlerin verilerini içermektedir. 2020 yılı için sisteme verisi girilen şirket sayısı 8.941'dir. Bu şirketlerden 5.297'sinin geçerli finansal raporlama çerçevesi TFRS iken, 3.644'ününki ise BOBİ FRS'dir. 2020 yılı itibarıyla bağımsız denetime tabi şirket sayısı (fonlar hariç) 8.671'dir. 2021 yılında denetime tabi olacağı değerlendirilen şirket sayısı yaklaşık 11.534'tir. Söz konusu rakamlara ulaşırken yapılan hesaplamalarda şirketin, varsa bağlı ortaklık ve iştirakleri dikkate alınmamıştır. Yine hesaplamada, ihtiyari veya ilgili mevzuat gereği bağımsız denetim yaptıran şirketler hariç tutulmuştur.

EFR sistemine veri girişi yapan şirketlerin faaliyet gösterdiği sektörler toplamda 22 adettir. Finans ve sigorta sektörü hariç tüm sektörlerin aktif büyüklüğüne göre %83'ünü, hasılat büyüklüğüne göre ise %88'ini oluşturan sektörler;

- İmalat,
- Ulaştırma ve depolama,
- Toptan ve perakende ticaret (Ticaret),
- İnşaat ile
- Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetlerden (MBT)

oluşmaktadır. Bu 5 sektörün tüm sektörleri temsil kabiliyeti, söz konusu yüksek oranlara ulaştığından likidite, karlılık ve finansal yapı analizlerinde salt mezkûr 5 sektörün verileri esas alınmıştır.

2. SEKTÖRLER HAKKINDA BİLGİLER

İmalat: Söz konusu sektör; gıda, içecek, tütün, tekstil ve giyim eşyası gibi ürünlerin imal edildiği alt sektörlerden oluşmaktadır. Bu sektör altında raporlama yapan işletme sayısı 3.222'dir.

Ulaştırma ve Depolama: Bu ana sektörün alt sektörleri; kara yolu taşımacılığı, boru hattı taşımacılığı, su yolu taşımacılığı, hava yolu taşımacılığı, taşımacılık için depolama ve destekleyici faaliyetler ile posta ve kurye faaliyetlerinden oluşmaktadır. Bu sektör altında raporlama yapan işletme sayısı 457'dir.

Ticaret: Bu ana sektörün alt sektörleri; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin toptan ve perakende ticareti ile onarımı, toptan ticaret (motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç), perakende ticaretten (motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç) oluşmaktadır. Bu sektör altında raporlama yapan işletme sayısı 2.168'dir.

İnşaat: Sektör; bina inşaatı, bina dışı yapıların inşaatı ve özel inşaat faaliyetleri (yıkım ve şantiyenin hazırlanması, elektrik ve sıhhi tesisat gibi) alt sektörlerinden oluşmaktadır. Bu sektör altında raporlama yapan işletme sayısı 466'dır.

MBT: Bu ana sektörün alt sektörleri;

- a) hukuk ve muhasebe faaliyetleri,
- b) idare merkezi ve idari danışmanlık faaliyetleri,
- c) mimarlık ve mühendislik faaliyetleri ile teknik muayene ve analiz
- d) bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetleri
- e) reklamcılık ve piyasa araştırması
- f) diğer mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetlerden

oluşmaktadır. Bu sektör altında raporlama yapan işletme sayısı 222'dir.

3. ORANLARA İLİŞKİN BİLGİLER

Raporda yer verilen oranlara ilişkin formüller aşağıda özetlenmektedir:

Cari Oran: Toplam Dönen Varlıklar / Toplam Kısa Vadeli Yükümlülükler

Asit-Test Oranı: (Nakit ve Nakit Benzerleri + Kısa Vadeli Finansal Yatırımlar + Kısa Vadeli Ticari Alacaklar) / Toplam Kısa Vadeli Yükümlülükler

Nakit Oranı: (Nakit ve Nakit Benzerleri + Kısa Vadeli Finansal Yatırımlar) / Toplam Kısa Vadeli Yükümlülükler

Ticari Borç Ödeme Süresi (gün): 365 / Ticari Borç Devir Hızı

Ticari Alacak Tahsilat Süresi: 365 / Ticari Alacak Devir Hızı

Aktif Karlılığı: Dönem Net Karı / Ortalama Toplam Varlıklar

Brüt Kar Marjı: Brüt Kar (Zarar) / Hasılat

Finansman Giderlerini Karşılama Oranı: Finansman Öncesi Dönem Karı / Finansman Giderleri

Not: Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla (GSYH) verileri, TÜİK'in üretim yöntemine göre cari fiyatlarla yayımlanmış olduğu verilerdir.

YETKİLENDİRME ANALİZİ

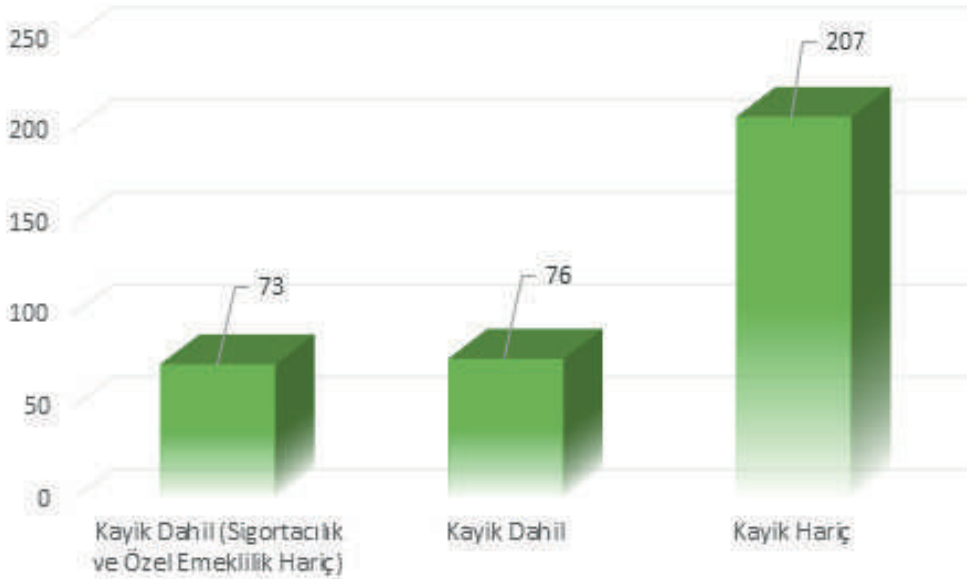
Bağımsız Denetim Kuruluşu Analizi (Sayısal Değişim)

Bu grafikte yıllar itibarıyla Kurumumuz tarafından yetkilendirilmiş ve sicile kaydedilmiş Bağımsız Denetim Kuruluşlarının son 5 döneme ilişkin kümülatif sayılarına yer verilmiştir.

* 2021 yılında toplam Bağımsız Denetim Kuruluşu sayısı bir önceki yıla göre %4,4 oranında artış göstermiştir.

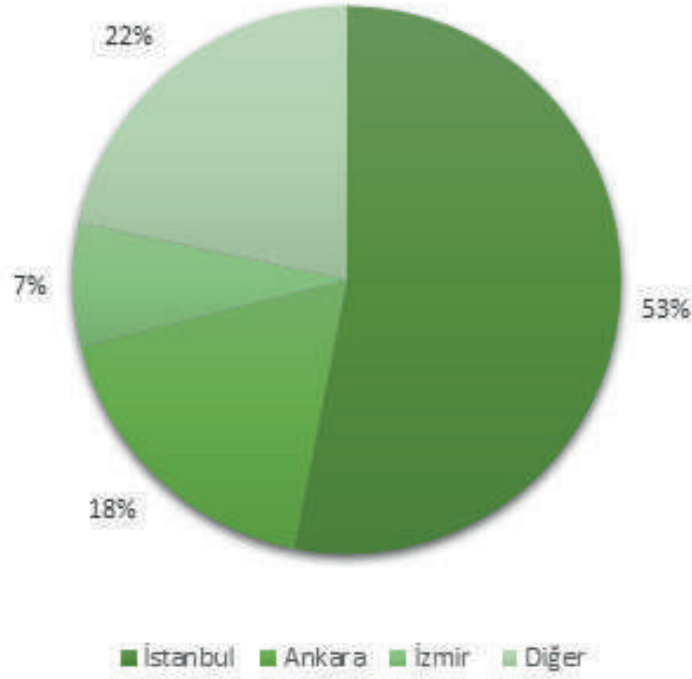
Bağımsız Denetim Kuruluşu Analizi (Yetki Alanları Bakımından)

Bu grafikte 31.12.2021 tarihi itibarıyla Kurumumuz tarafından yetkilendirilmiş ve sicilde kayıtlı bulunan Bağımsız Denetim Kuruluşlarının yetki alanlarına göre dağılımları gösterilmektedir.

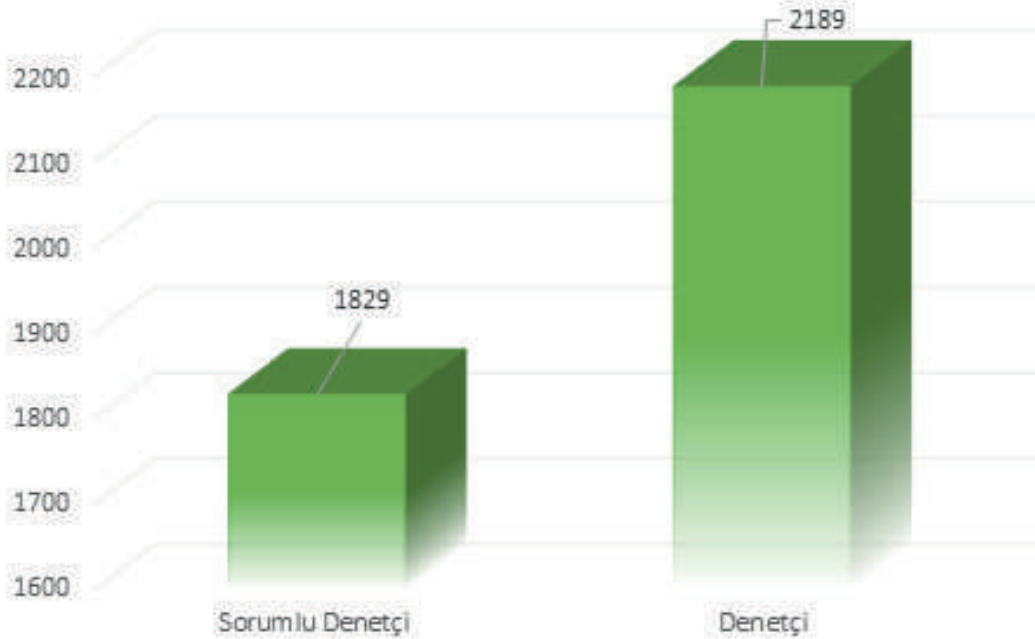
* Kamu Yararını İlgilendiren Kuruluşlar

Bağımsız Denetim Kuruluşu Analizi (İllere Göre Dağılım)

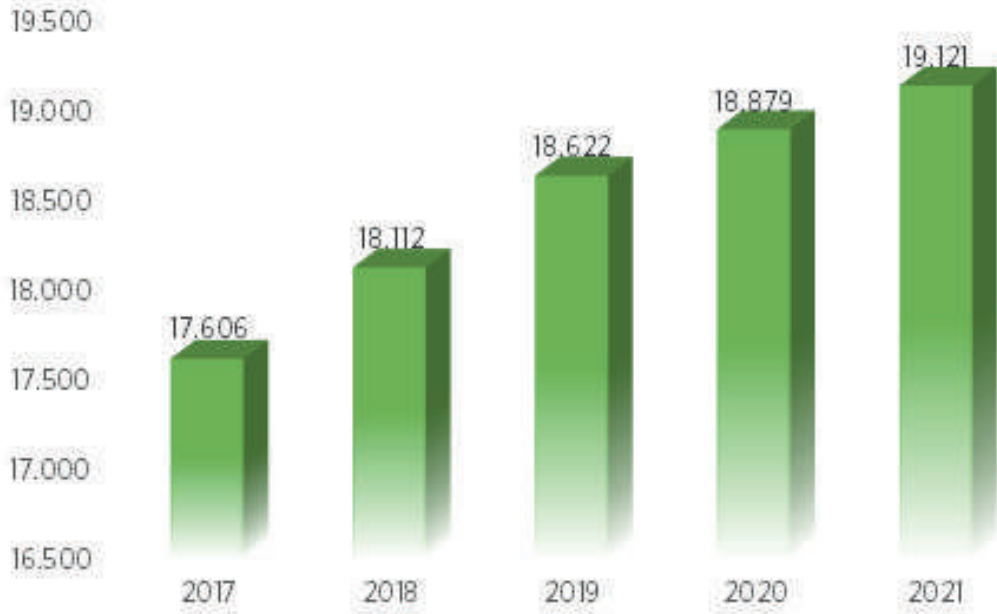
Bu grafikte 31.12.2021 tarihi itibarıyla Kurumumuz tarafından yetkilendirilmiş ve sicilde kayıtlı bulunan Bağımsız Denetim Kuruluşlarının illere göre dağılımı gösterilmektedir.

Bağımsız Denetim Kuruluşu Analizi (Denetim Kadrosu Bakımından)

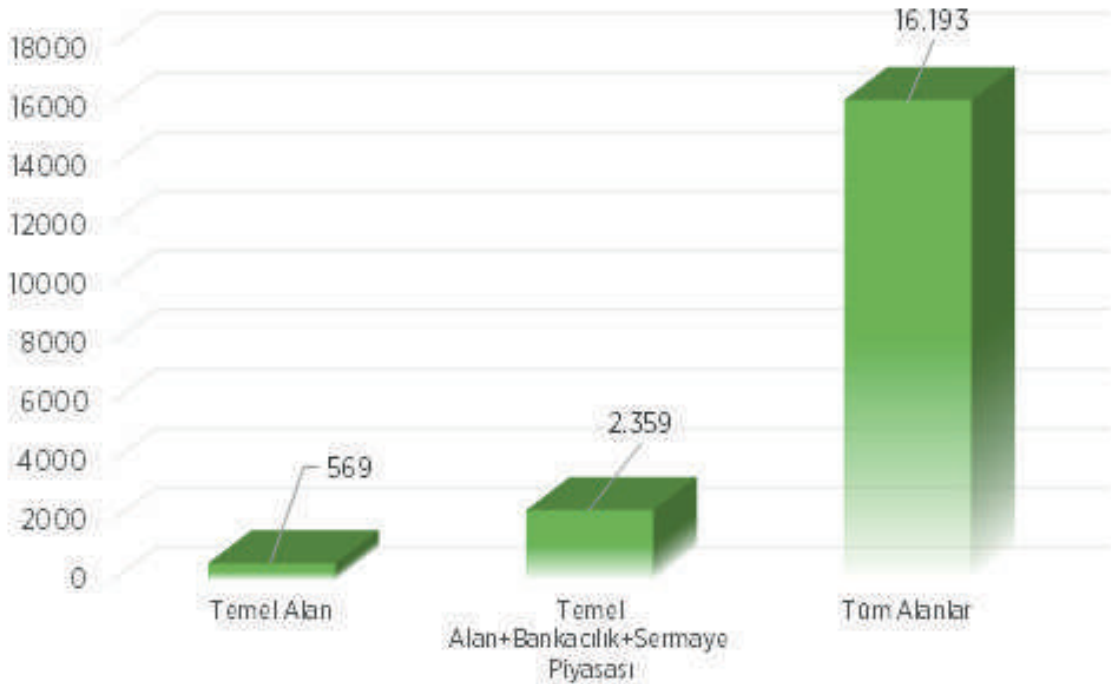
Bu grafikte 31.12.2021 tarihi itibarıyla Kurumumuz tarafından yetkilendirilmiş ve sicilde kayıtlı bulunan Bağımsız Denetim Kuruluşlarının denetim kadrolarında yer alan kişilerin unvanlarına göre dağılımı gösterilmektedir.

Bağımsız Denetçi Analizi (Sayısal Değişim)

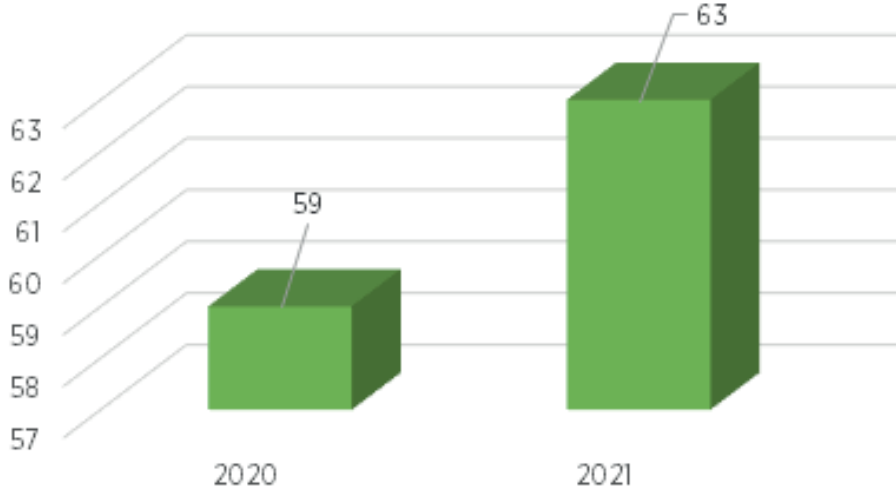
Bu grafikte yıllar itibarıyla Kurumumuz tarafından yetkilendirilmiş Bağımsız Denetçilerin son 5 döneme ilişkin kümülatif sayılarına yer verilmiştir.

Bağımsız Denetçi Analizi (Yetki Alanları Bakımından)

Bu grafikte 31.12.2021 tarihi itibarıyla Kurumumuz tarafından yetkilendirilmiş Bağımsız Denetçilerin yetki alanlarına göre dağılımı gösterilmektedir.

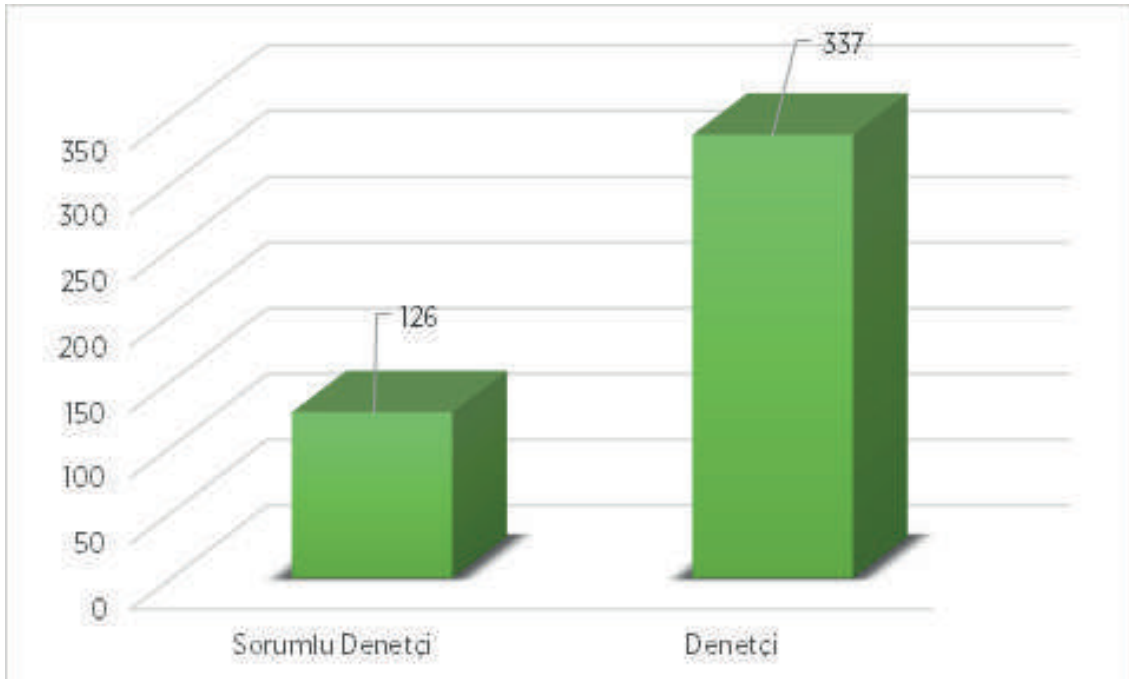
Denetim Üstlenen Denetçi Analizi (Sayısal Değişim)

Bu grafikte yıllar itibarıyla Kurumumuz tarafından onay verilen Denetim Üstlenen Denetçilerin son 2 döneme ilişkin kümülatif sayılarına yer verilmiştir.

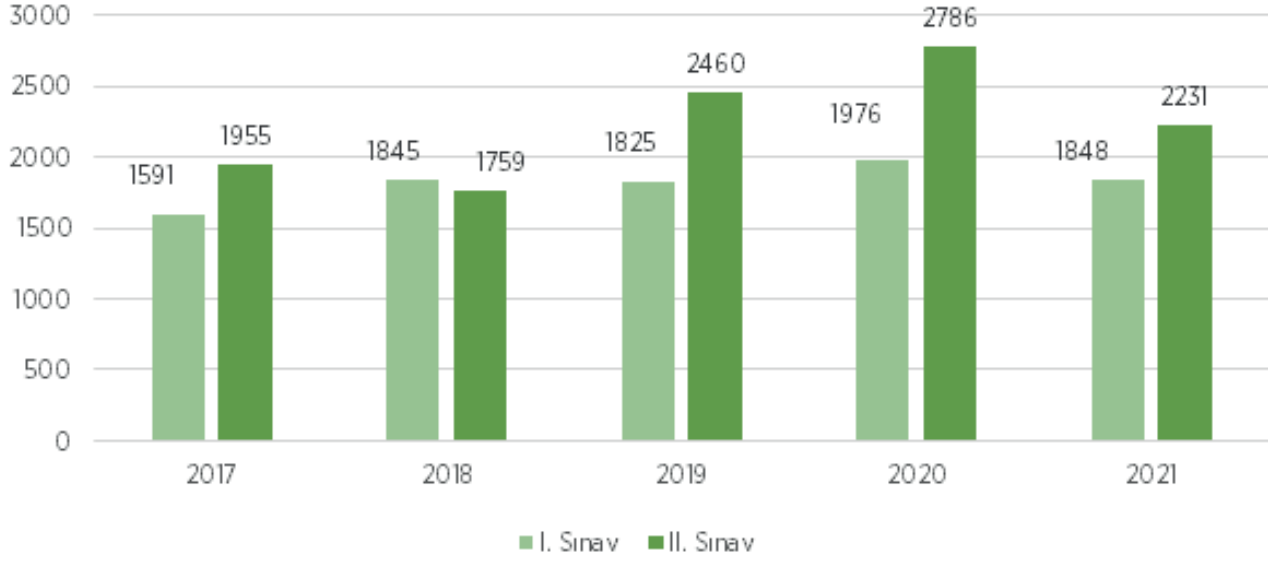
* 2021 yılında Denetim Üstlenen Denetçi sayısı bir önceki yıla göre %6,3 oranında artış göstermiştir.

Denetim Üstlenen Denetçi Analizi (Denetim Kadrosu Bakımından)

Bu grafikte 31.12.2021 tarihi itibarıyla Kurumumuz tarafından onay verilen Denetim Üstlenen Denetçilerin kadrolarında yer alan kişilerin unvanlarına göre dağılımı gösterilmektedir.

Yıllar İtibariyle Bağımsız Denetim Sınavına Katılım

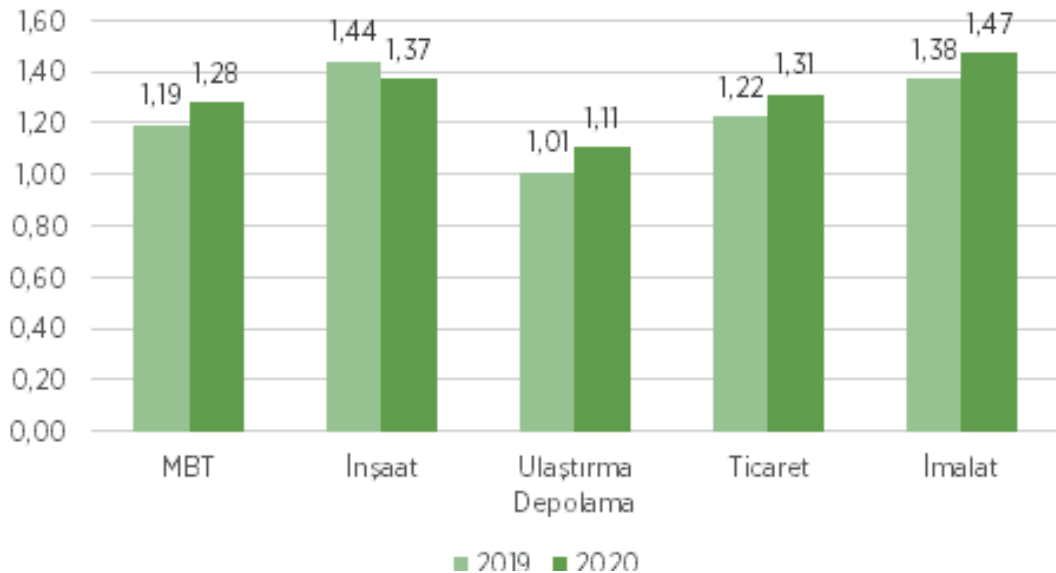
Bu grafikte yıllar itibarıyla Kurumumuz tarafından yapılmış Bağımsız Denetim Sınavına katılan kişi sayısına ilişkin son 5 yıllık verilere yer verilmiştir.

REEL SEKTÖR İŞLETMELERİNE İLİŞKİN ANALİZLER

Likidite Analizi

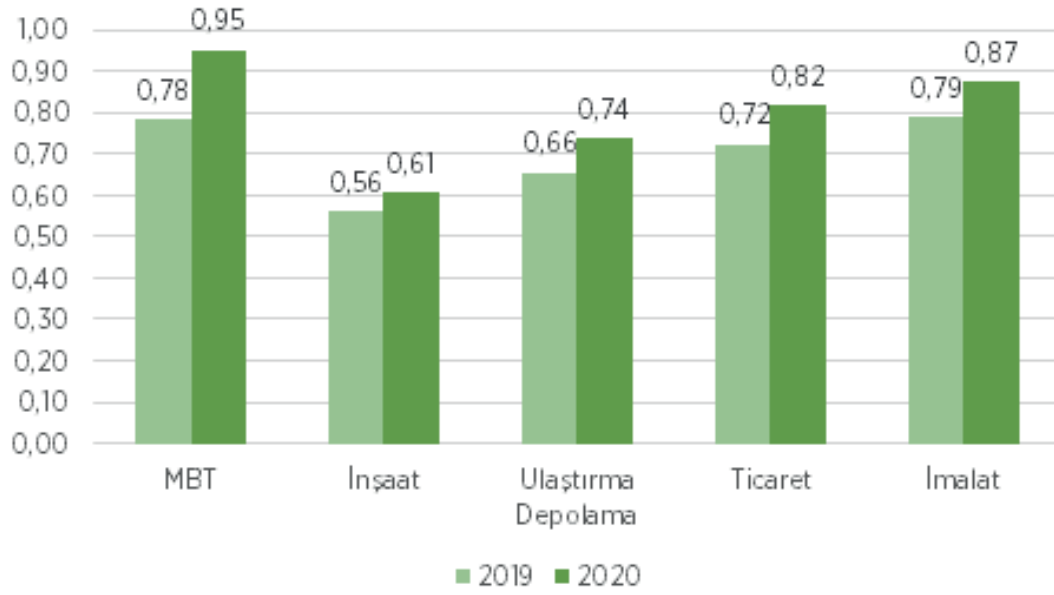
Bu başlık altında, analiz kapsamındaki 5 reel sektöre ilişkin cari oran, asit test oranı, nakit oranı, ticari borç ödeme ve ticari alacak tahsilat süreleri bilgilerine yer verilmektedir.

Cari Oran

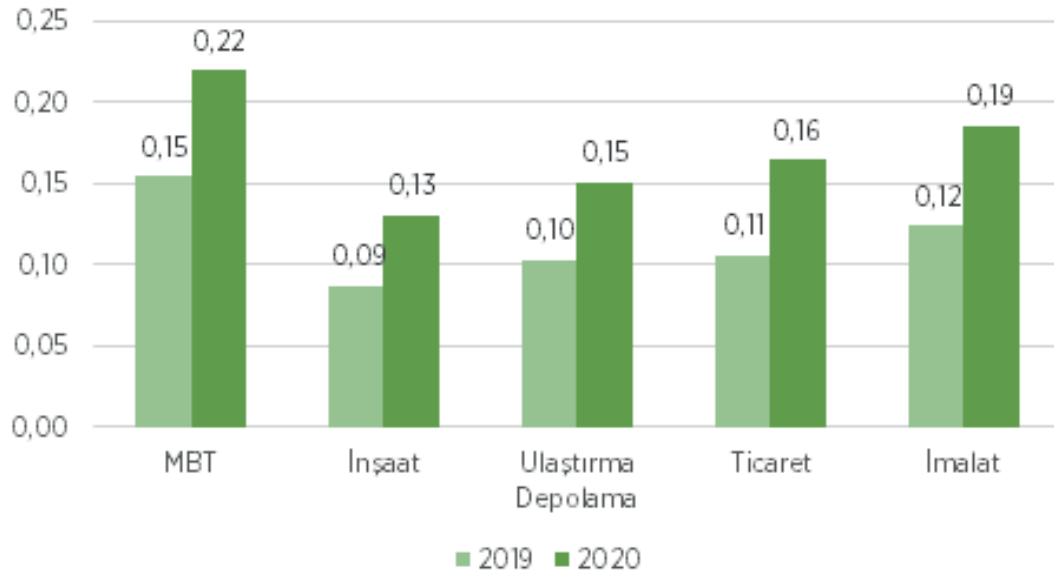
Cari Oran: Toplam Dönen Varlıklar / Toplam Kısa Vadeli Yükümlülükler

Asit Test Oranı

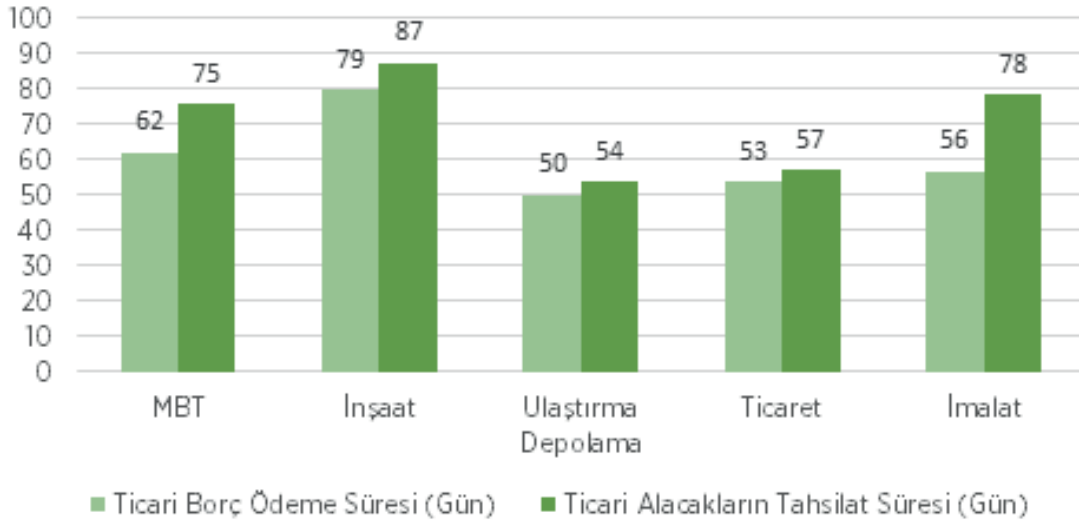
Asit-Test Oranı: (Nakit ve Nakit Benzerleri + Kısa Vadeli Finansal Yatırımlar + Kısa Vadeli Ticari Alacaklar) / Toplam Kısa Vadeli Yükümlülükler

Nakit Oranı

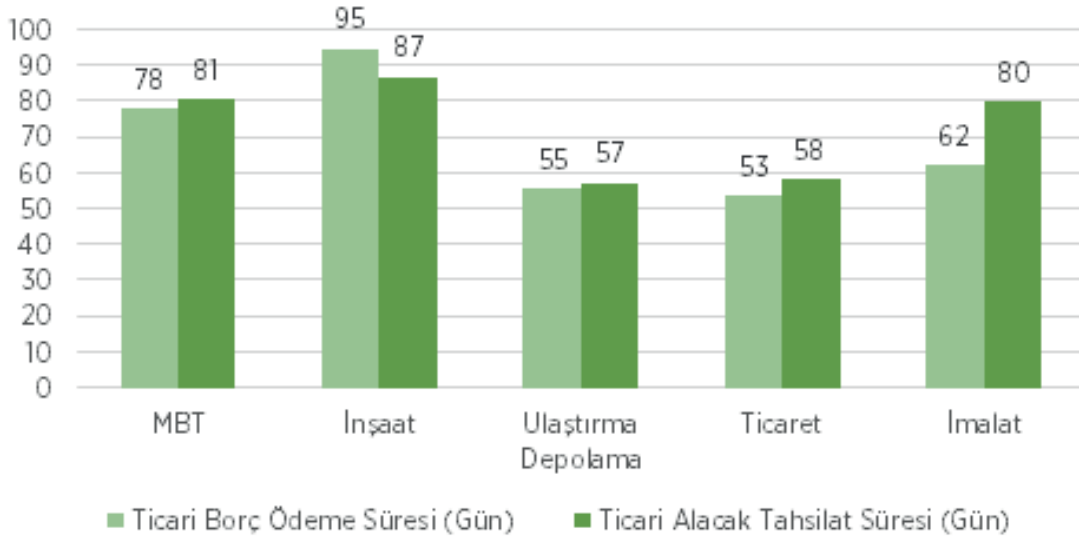

Nakit Oranı: (Nakit ve Nakit Benzerleri + Kısa Vadeli Finansal Yatırımlar) / Toplam Kısa Vadeli Yükümlülükler

Ticari Borç Ödeme ve Ticari Alacak Tahsilat Süreleri 2019

Ticari Borç Ödeme ve Ticari Alacak Tahsilat Süreleri 2020

Bu grafikte şirketlerin kaç günde bir ticari borç ödedikleri ve kaç günde bir ticari alacak tahsil ettikleri gösterilmektedir.

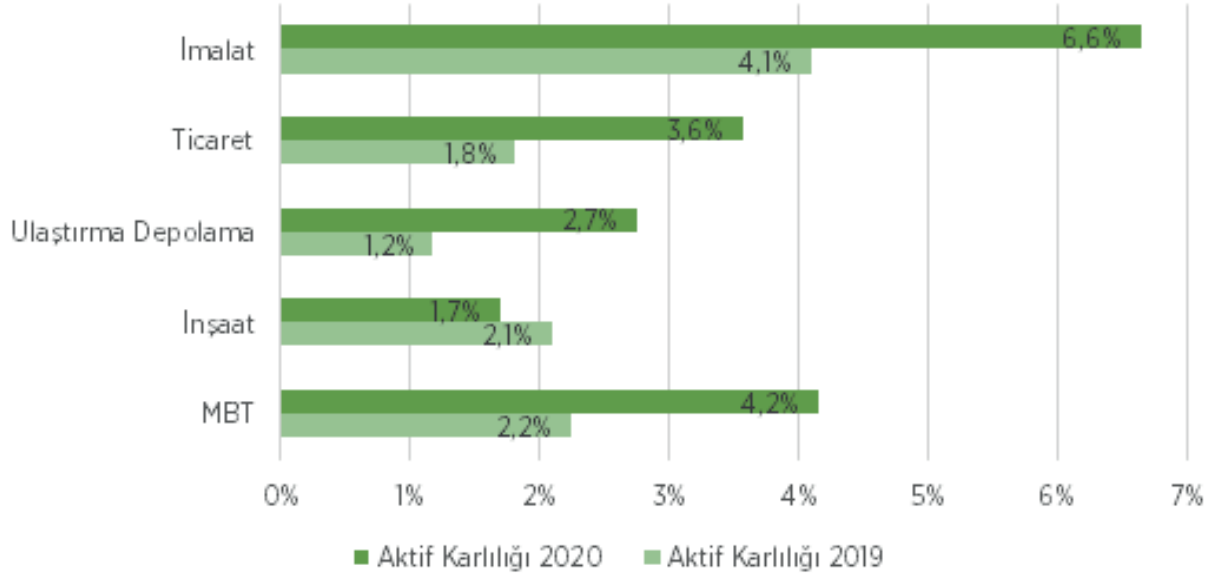
Ticari Borç Ödeme Süresi (gün): $365 / \text{Ticari Borç Devir Hızı}$

Ticari Alacak Tahsilat Süresi (gün): $365 / \text{Ticari Alacak Devir Hızı}$

Karlılık Analizi

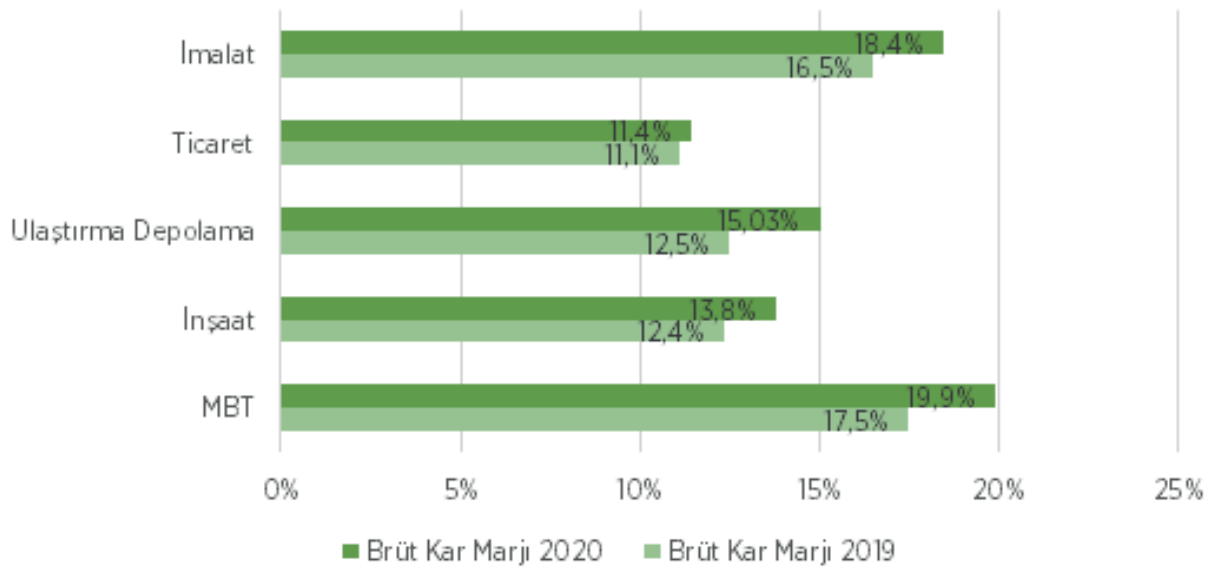
Bu başlık altında, analiz kapsamındaki 5 reel sektörün aktif karlılığına, brüt kar marjlarına, finansman gideri/hasılat oranlarına ilişkin bilgilere yer verilmektedir.

Aktif Kârlılığı

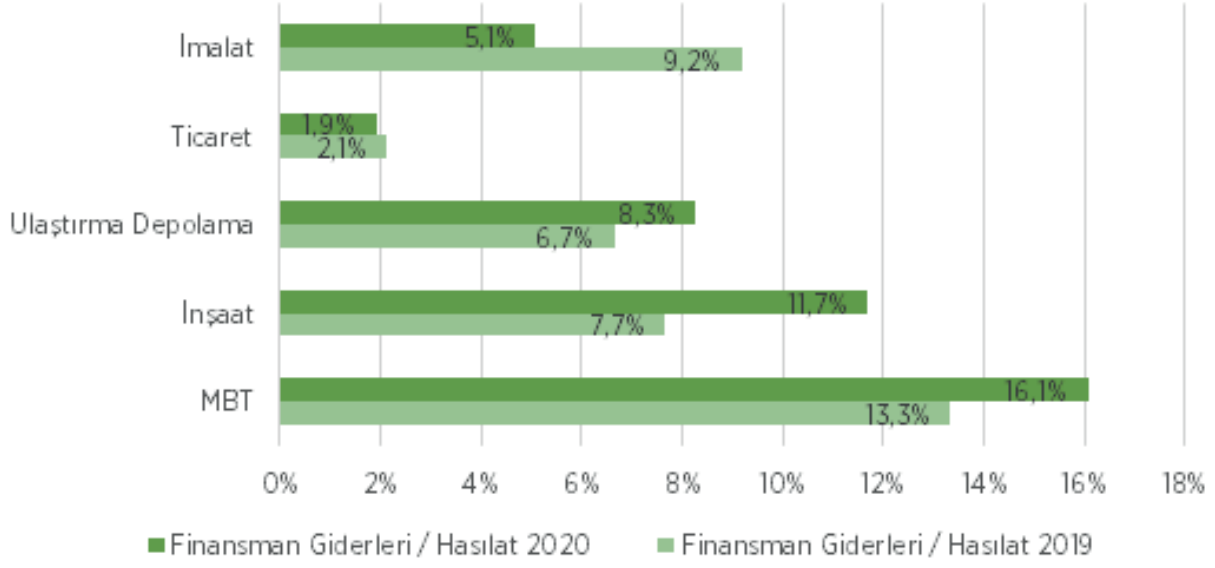
Bu grafikte şirketlerin aktiflerini, yüzde kaç oranında karlı bir şekilde kullandıkları gösterilmektedir.
Aktif Karlılığı: Dönem Net Karı / Ortalama Toplam Varlıklar

Brüt Kâr Marjları

Bir önceki yıla göre grafikte yer verilen tüm sektörlerde brüt kâr marjında artış gözlemlenmiştir.
Brüt Kar Marjı: Brüt Kar (Zarar) / Hasılat

Finansman Gideri / Hasılat

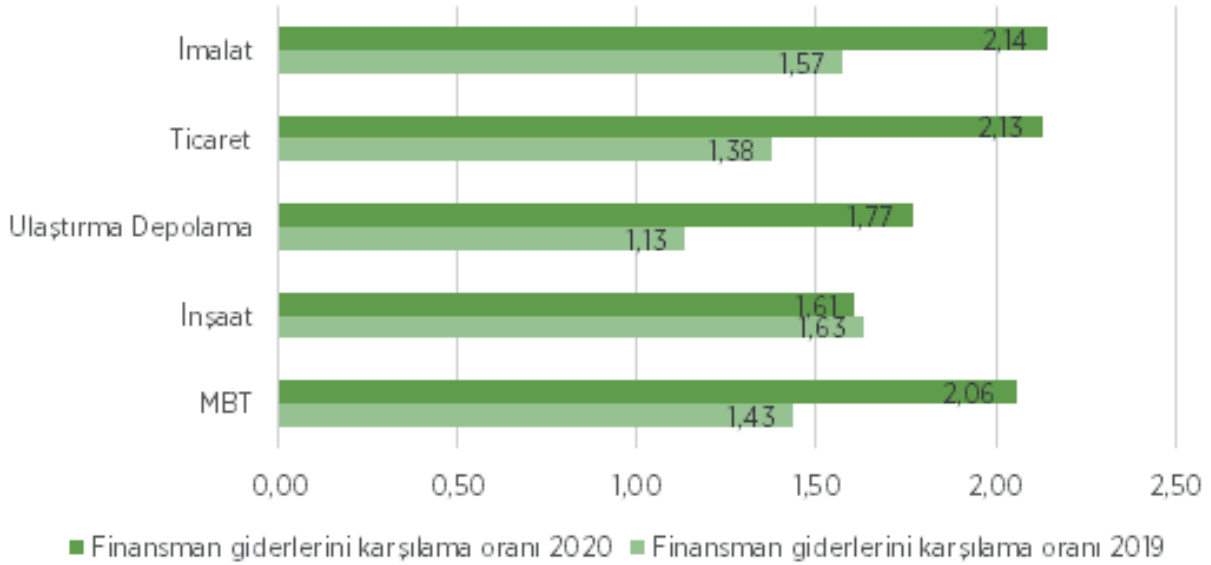

Bu grafikte şirketlerin hasılatlarının yüzde kaç oranında finansman giderine katlandıkları görülmektedir.

Finansal Yapı Analizi

Bu başlık altında, analiz kapsamındaki 5 reel sektörün finansman giderlerini karşılama oranı, toplam yükümlülükler/toplam varlıklar oranı, kısa vadeli yükümlülükler/toplam yükümlülükler oranı bilgilerine yer verilmektedir.

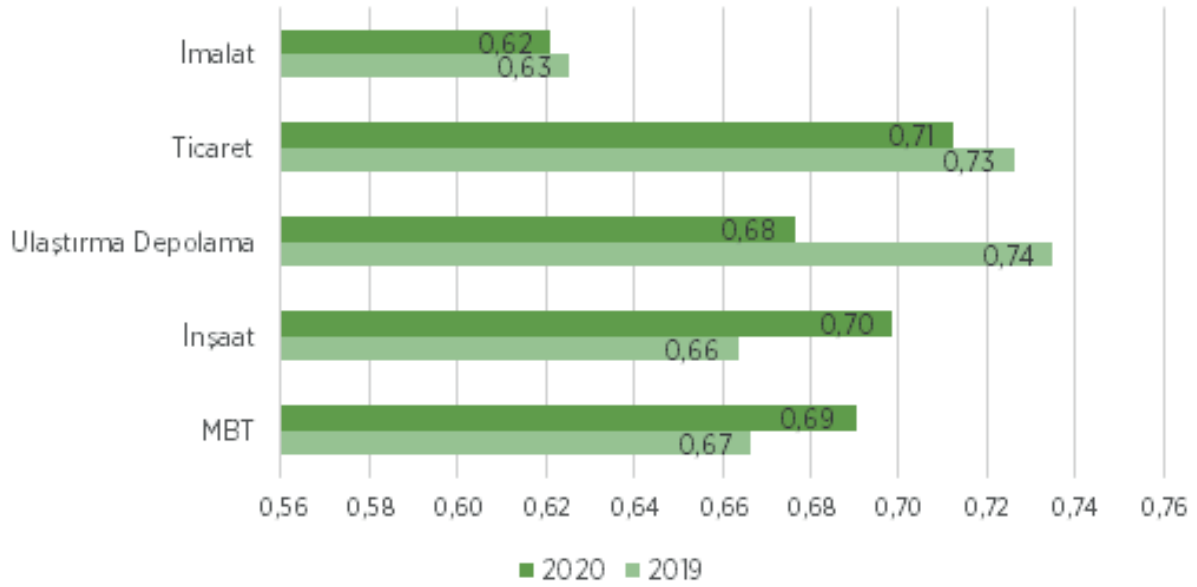
Finansman Giderlerini Karşılama Oranı

Bu grafikte şirketlerin finansman öncesi kar rakamının, finansman giderlerini karşılama gücü gösterilmektedir.

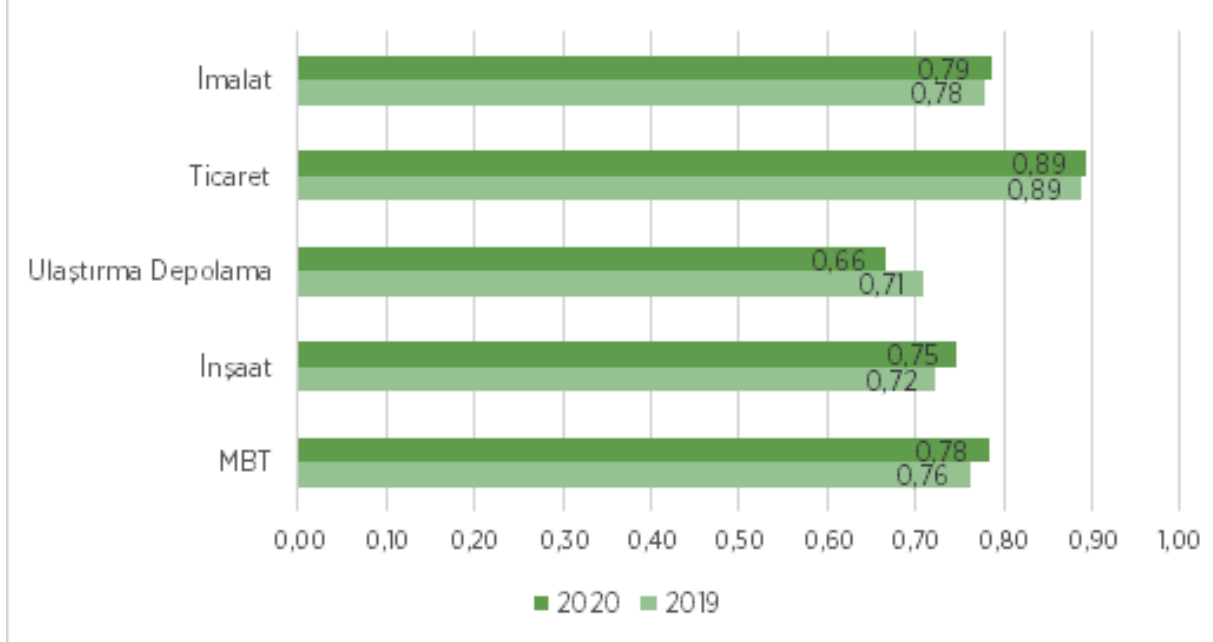
Finansman Giderlerini Karşılama Oranı: Finansman Öncesi Dönem Karı / Finansman Giderleri

Toplam Yükümlülükler / Toplam Varlıklar Oranı

Bu grafikte şirketlerin yükümlülüklerinin varlıklarına olan oranına yer verilmiştir.

Kısa Vadeli Yükümlülükler / Toplam Yükümlülükler Oranı

Bir önceki yıla göre Ulaştırma Depolama hariç, grafikte yer verilen tüm sektörlerde toplam yükümlülükler içerisindeki kısa vadeli yükümlülük payının arttığı belirlenmiştir.

Seçilmiş Finansal Durum Tablosu Büyüklükleri

Bu başlık altında, analiz kapsamındaki 5 reel sektörün aktifleri içerisindeki en büyük ilk 3 varlık ve yükümlülük kalemleri listelenmektedir.

Varlık Kalemleri

MBT	2020	2020 grup %*	2020 Aktif %	2019	2019 grup %	2019 Aktif %
Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	368.183.415.187,00	46	28	277.042.764.400,00	49	28
Maddi Duran Varlıklar	286.120.060.410,00	57	22	266.704.712.019,00	62	27
Nakit ve Nakit Benzerleri	192.314.115.859,00	24	15	96.603.615.419,00	17	10

İnşaat	2020	2020 grup %*	2020 Aktif %	2019	2019 grup %	2019 Aktif %
Maddi Duran Varlıklar	216.323.093.417,00	45	21	170.396.300.726,00	43	19
Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	147.524.810.973,00	26	14	148.348.286.346,00	31	17
Stoklar	121.520.085.638,00	21	12	102.923.155.393,00	21	12

Ulaştırma Depolama	2020	2020 grup %*	2020 Aktif %	2019	2019 grup %	2019 Aktif %
Maddi Duran Varlıklar	639.204.867.400,00	73	52	519.617.508.342,00	72	53
Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	164.929.040.353,00	47	13	133.392.987.006,00	51	14
Nakit ve Nakit Benzerleri	87.591.911.076,00	25	7	45.997.845.838,00	17	5

Ticaret	2020	2020 grup %*	2020 Aktif %	2019	2019 grup %	2019 Aktif %
Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	1.648.858.654.184,00	47	36	1.221.458.106.736,00	48	36
Stoklar	1.081.690.657.880,00	31	24	757.757.402.202,00	30	22
Maddi Duran Varlıklar	711.928.920.236,00	67	15	571.837.769.110,00	69	17

İmalat	2020	2020 grup %*	2020 Aktif %	2019	2019 grup %	2019 Aktif %
Maddi Duran Varlıklar	3.400.460.821.762,00	66	23	2.635.789.132.246,00	68	24
Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	2.935.489.073.460,00	30	20	2.267.805.067.166,66	33	21
Nakit ve Nakit Benzerleri	2.718.106.336.183,00	28	18	1.638.888.082.711,00	24	15

Yükümlülük Kalemleri

MBT	2020	2020 grup %*	2020 Aktif %	2019	2019 grup %	2019 Aktif %
Kısa Vadeli Finansal Yükümlülükler	274.586.246.336,00	45	21	157.912.603.970,00	39	16
Uzun Vadeli Finansal Yükümlülükler	262.975.839.256,00	80	20	200.299.369.806,00	79	20
Kısa Vadeli Ticari Borçlar	200.094.633.085,00	32	15	149.357.186.515,00	37	15

İnşaat	2020	2020 grup %*	2020 Aktif %	2019	2019 grup %	2019 Aktif %
Uzun Vadeli Finansal Yükümlülükler	197.504.650.741,00	61	19	150.332.219.056,00	56	17
Kısa Vadeli Ticari Borçlar	126.067.104.814,00	32	12	112.093.424.754,13	34	13
Kısa Vadeli Finansal Yükümlülükler	89.140.762.730,00	22	9	79.797.199.833,00	24	9

Ulaştırma Depolama	2020	2020 grup %*	2020 Aktif %	2019	2019 grup %	2019 Aktif %
Uzun Vadeli Finansal Yükümlülükler	377.157.998.231,00	83	31	299.421.852.274,00	82	31
Kısa Vadeli Finansal Yükümlülükler	211.006.065.441,00	49	17	121.818.991.607,00	39	12
Kısa Vadeli Ticari Borçlar	130.206.950.959,00	31	11	102.886.813.467,00	33	10

Ticaret	2020	2020 grup %*	2020 Aktif %	2019	2019 grup %	2019 Aktif %
Kısa Vadeli Ticari Borçlar	1.617.518.866.064,00	58	35	1.131.485.370.666,13	58	33
Kısa Vadeli Finansal Yükümlülükler	562.851.351.142,00	20	12	451.238.261.301,00	23	13
Diğer Borçlar	404.041.351.895,00	14	9	234.707.545.810,00	12	7

İmalat	2020	2020 grup %*	2020 Aktif %	2019	2019 grup %	2019 Aktif %
Kısa Vadeli Ticari Borçlar	2.890.019.758.547,00	50	19	1.908.712.913.537,00	47	18
Kısa Vadeli Finansal Yükümlülükler	1.758.062.475.888,00	31	12	1.240.541.102.930,00	30	11
Uzun Vadeli Finansal Yükümlülükler	1.238.953.891.669,00	71	8	921.211.078.580,00	64	8

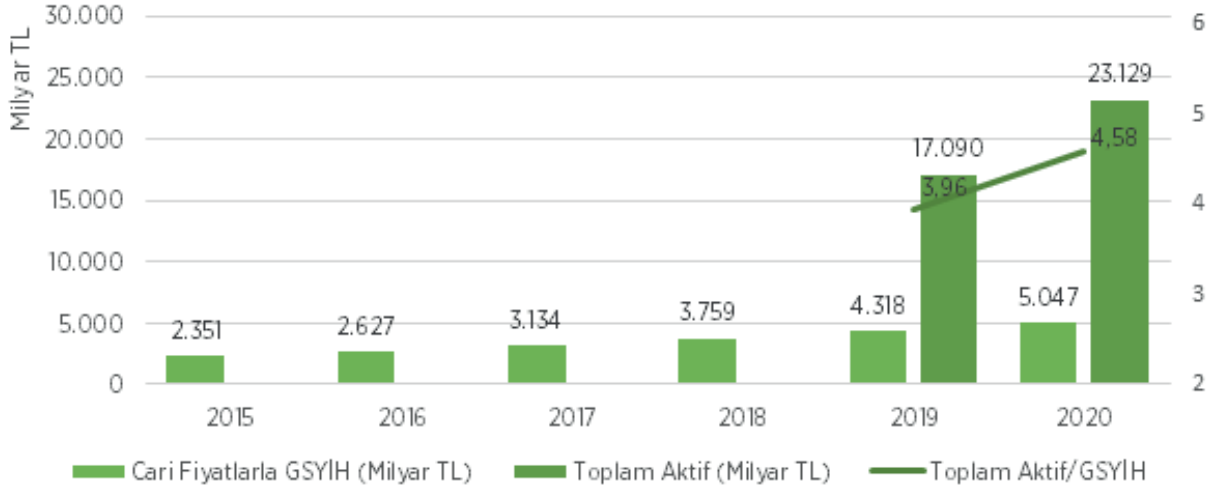
* Finansal tablo kaleminin ait olduğu grup (dönen varlık, duran varlık, kısa vadeli yükümlülük ve uzun vadeli yükümlülük grubu) içerisindeki yüzdesel payı verilmektedir.

Söz konusu tablolarda varlık ve yükümlülük kalemleri başlıkları altında, sektör bazında aktif büyüklüğü içerisinde en yüksek orana sahip ilk üç varlık ve yükümlülük kalemlerine yer verilmiştir.

Aktif Büyüklüğü ve GSYİH

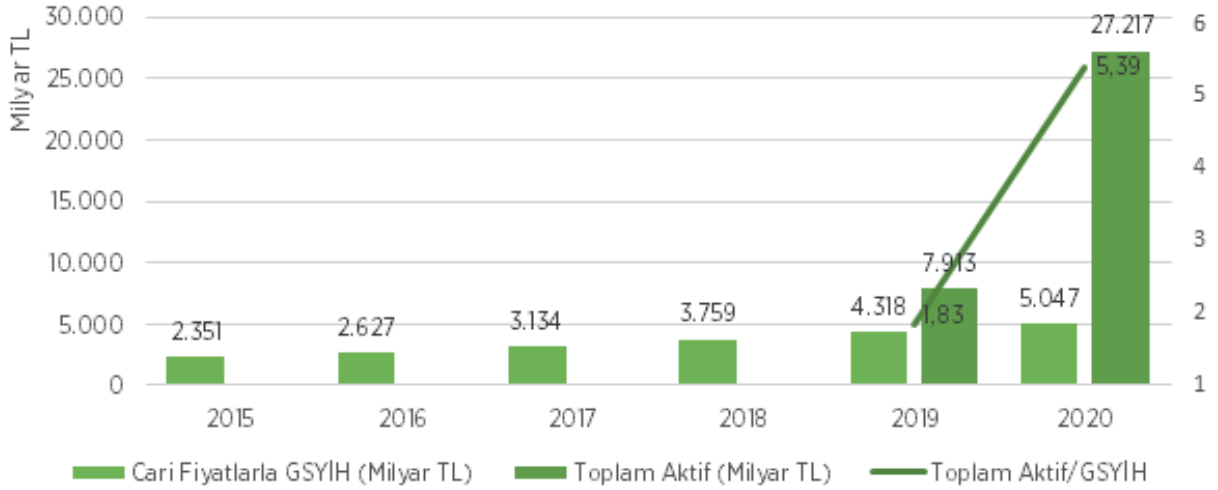
Bu başlık altında, analiz kapsamındaki 5 reel sektörün toplam aktif ve hasılat büyüklüğü ile GSYİH verilerine yer verilmektedir.

Aktif Büyüklüğü ve GSYİH

Analiz kapsamındaki 5 reel sektör işletmesinin toplam aktif büyüklüğü 2019'da 17.090 milyar TL'den 2020 yılında 23.129 milyar TL'ye yükselmiştir. Söz konusu 5 reel sektör işletmesi üretim yöntemine göre cari fiyatlarla hesaplanan GSYİH'nin 2019 yılında 3,96 katı kadar, 2020 yılında ise 4,58 katı kadar aktif büyüklüğüne sahiptir.

Hasılat ve GSYİH

Analiz kapsamındaki 5 reel sektör işletmesinin toplam hasılat büyüklüğü 2019'da 7.913 milyar TL'den 2020 yılında 27.217 milyar TL'ye yükselmiştir. Söz konusu 5 reel sektör işletmesi üretim yöntemine göre cari fiyatlarla hesaplanan GSYİH'nin 2019 yılında 1,83 katı kadar, 2020 yılında ise 5,39 katı kadar hasılat büyüklüğüne sahiptir.

SONUÇ

Bağımsız denetim kuruluşları, bağımsız denetçiler ve denetimi üstlenen bağımsız denetçiler hakkında analizler ile bağımsız denetime tabi reel sektör işletmelerine ait temel göstergelere yer verilen bu çalışmanın paydaşlarımıza faydalı olmasını temenni ederiz.

EFR Sisteminde yapacağımız geliştirmelerle, daha fazla veri elde etme ve daha fazla analiz yapıp, reel sektör kesimi için faydalı olacağına inandığımız yeni bilgileri de takip eden dönemlere ilişkin yayımlayacağımız raporlara entegre ederek paylaşma yönünde planlarımız olduğunu da vurgulamak isteriz.